

DOMOLJUB

Izahaja vsak četrtek. Cena mu je 8 K na leto. (Za Nemčijo 10 K, za Ameriko in druge tuje države 12 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 30 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 43.

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1918.

Leto XXXI.

Jugoslavija prihaja.

Pred nama ležita dve pisanji, ki sta zgodovinske važnosti. Prvo pisanje je Wilsonov odgovor na avstrijsko mirovno ponudbo. Wilson je danes gospod sveta, zato je važno in odločilno, kaj on reče. Predvsem poudarja, da se z Avstrijo ne more več pogajati, ker je ne priznava več. Čeho-Slovaki, ki so deli avstro-ogrske monarhije, tvorijo, čeprav ne na zunaj, pač pa v resnici že svojo državo, imajo svojo vlado, katere sedež pa še ni na Češkem, in se v resnici nahajajo v vojski z Avstrijo in Nemčijo.

Ravno tako se Wilson neče pogajati z avstrijsko vlado glede Jugoslavije. Zakaj, Jugoslovani so samostojni, torej ni sodnik nad njimi niti Wilson niti avstrijska vlada, ampak sami naj odločajo o svoji usodi, kakor se jim zdi koristno.

Drugo pisanje pa nam kaže, da so se Jugoslovani že odločili. Narodno veče v Zagrebu, ki predstavlja naše vrhovno politično vodstvo, izjavlja, da zahtevamo Jugoslovani ujedinjenje celokupnega našega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov (SHS) v eno samo edinstveno državo, ki popolnoma sama v vseh zadevah, notranjih in zunanjih, samostojno odloča.

Osrednji odbor Narodnega veča je sestavil svoje predsedstvo, ki naj vodi vse zadeve jugoslovanske države na znotraj in na zunaj, z drugimi besedami: naj bi bil naša narodna vlada. Pryo dejanje je bilo, da so izjavili ostati skupaj v Zagrebu, da so zahtevali potne liste v Švico, kjer bodo sami sklenili mir in uredili mednarodne

razmere med državo SHS ter drugimi narodi sveta.

Wilsonov odgovor.

Državni departement,
dne 18. oktobra 1918.

Gospod!

Čast mi je, potrditi prejem Vaše note z dne 7. oktobra, v kateri pošiljate predsedniku naznanilo avstrijske-ogrske vlade. Sedaj mi je predsednik dal nalog, naj Vas naprosim za prijaznost, da pošljete potom svoje vlade c. in kr. vladi naslednji odgovor:

Predsednik smatra za svojo dolžnost, da avstrijski-ogrski vladi naznani, da se s predloženim predlogom te vlade ne more pečati, ker so se po njegovi poslanici z dne 6. januarja izvršili dogodki velike važnosti, ki so kompetenco in odgovornost vlade Združenih držav nujno izpremenili. Med 14 pogoji, ki jih je takrat formuliral predsednik, je bilo tudi naslednje: Narodi Avstrije-Ogrske, katerim želimo, da bodo njihovo mesto med narodi varno in zagotovljeno, naj dobé najsvobodnejšo možnost za avtonomen razvoj. Odkar je bil ta stavek zapisan in izgovorjen pred kongresom Združenih držav, je vlada Združenih držav priznala, da med Čeho-Slovaki in nemško in avstrijsko-ogrsko državo obstoja vojno stanje in da je češko-slovaški Narodni svet de facto vojujoča se vlada, ki ima primerno avtoriteto, da vodi vojaške in politične zadeve Čeho-Slovakov.

Vlada Združenih držav je tudi na najdalekosežnejši način priznala pravičnost narodnih stremljenj Jugoslovancev po svobodi. Predsednik tedaj ne more več priznati samo avtonomije teh narodov kot temelj miru in je prisiljen, vstrajati na tem, da naj bodo oni in ne on sodniki o tem, katere akcija avstrijske-ogrske vlade bo zadovoljila težnje in pojmovanja narodov

o njihovih pravicah in določbi kot članov družine narodov.

Sprejmite, gospod, ponovno zahtovo mojega največjega spoštovanja.

ROBERT LANSING.

Oklic Narodnega Veča.

Narodno Veče SHS naznanja iz svoje seje, ki se je vršila dne 17., 18. in 19. oktobra tega leta, narodu Slovencev, Hrvatov in Srbov, da prevzema od tega časa naprej, pooblaščno od vseh narodnih strank in skupin, v svoje roke vodstvo narodne politike. Od sedaj naprej v splošnih narodnih vprašanjih nobena stranka, nobena politična in parlamentarna skupina ne bo več vodila nikake posebne politike, niti ne bo stopila zasebno v pogajanja s faktorji izven naroda, marveč bo v vseh teh vprašanjih v bodoče edini predstavitelj in odločilni činitelj Narodno Veče.

I.

Zahtevamo ujedinjenje celokupnega našega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem njegovem etnografskem teritoriju, kjer naš narod danes živi, brez ozira na katerekoli pokrajinske in državne meje, v eno samo edinstveno, popolnoma suvereno državo, urejeno po načelih politične in ekonomske demokracije, ki vsebuje v sebi odpravo vseh socialnih in gospodarskih krivic in neenakosti.

II.

Zahtevamo, da bo na bodoči mednarodni mirovni konferenci zastopan naš narod enotno po svojih posebnih odgovorih.

III.

Vsled tega odklanja Narodno Veče načrt rešitve narodnega vprašanja, kakršen je podan v avstrijskem cesarskem manifestu z dne 16. oktobra, kakor tudi vsak

bodoči predlog, ki bi imel namen rešiti naše narodno vprašanje samo deloma ter mu odvzeti njegov mednarodni značaj.

IV.

Narodno Veče smatra, da more samo s sprejetjem teh načel zagamčiti trajni mir med narodi, združenimi v svobodnih državah, in s tem omogočiti zvezo narodov in splošno razoroženje.

V.

Narodno Veče izjavlja, da se bo po običajnih načelih demokracije vsem drugorodnim manjšinam v državi Slovencev, Hrvatov in Srbov zagotovil svobodni razvoj, sosejnim državam v zaledju pa omogočil in zagotovil trgovsko-prometni dohod na morje, toda brez poseganja v našo teritorialno celokupnost in državno suverenost.

Narodno Veče pozivlja celokupni naš narod ene krvi in jezika, ene duše in enega srca, da se zastavi za uresničenje teh zahtev in načel z ono vdanostjo in samozatajevanjem, ki jih zahteva sedanja usodopolna doba. Združimo se torej vsi v eno veliko, nerazdružljivo narodno kolo, kateremu je pred očmi samo velik ideal narodnega ujedinjenja, svobode in neodvisnosti, da se s tem pokažemo vredne velike dobe, v kateri živimo, in velikih nalog, katere smo prevzeli.

V Zagrebu, dne 19. oktobra 1918.

DR. ANTON KOROŠEC,
predsednik.

DR. ANTE PAVELIČ,
SVETOZAR PRIBIČEVIČ,
podpredsednika.

Država in ljudstvo.

Nemški modrijan Hegel je rekel: Država je včlovečeni bog. S temi besedami je hotel izraziti, da je država vsemogočna, da je najvišji pojav človeškega napredka. Država je prva in glavna reč, ki se mora na vsak način ohraniti in naj bi stalo to še tako ogromne žrtve, žrtve v krvi, v solzah in v ljudskem blagostanju. Vse za državo! Država je prvo, narodi, ljudstvo je zato na svetu, da državo rešuje in ohranja, rešuje in ohranja v vsakem slučaju in za vsako ceno, tudi če ta država celo narod zatira in mu dela krivico. Tako naziranje o državi je vladalo na Nemškem in v Avstriji pred vojsko in še dolgo med vojsko. Ko smo zaslišali pred štirimi leti glas: Država je v nevarnosti, so milijoni zagrabil za orožje in šli na sever in jug branit državo. Nemški cesar Viljem in njegovi generali so v zvezi z Avstrijo pognali svoje čete v boj proti celemu svetu in kmalu je po celi srednji Evropi zadonel klic: Nemški meč, nemška zmagaja, nemški bog. In kdor ni z njimi kričal, je bil veleizdajalec in postal je žrtev »države«. O, saj se še spominjamo, kako so padali naši bratje Jugoslovani kot žrtve pobesnele nemške vladohlepnosti. Med tem se je vršilo na vseh frontah, strašno klanje, za frontami pa so tekli potoki solza in se izlivali v morje bede in pomanj-

kanja, draginje in boleznini in svetovnega gorja. In tu se je oglasilo nekaj treznih ljudi, kakor papež Benedikt XV., ameriški predsednik Wilson, dunajski profesor mednarodnega prava Lamaš, nemški profesor Ferster v Svicu in celo nemški državnik Kilman v Berlinu; ti možje so uvideli, da tako ne more iti več dalje, to je pravzaprav uvidel vsak, ki ga ni vojna dobičkarija ali vladohlepnost udarila s slepoto; ti možje in še nekaj drugih, katerih glas se ni tako daleč slišal, pa so imeli tudi pogum, vsemu svetu razumljivo zaklicati: Nehajmo! Sklenimo s porazumni mir. Dogovorimo se pošteno in odkritosrčno, sklenimo pravičen mir, ne miru meča in zmage. Toda vojni hujskači vseh držav — najhujši so bili na Nemškem — so te pametne glasove prepili, in boj za »državo« je šel dalje. Tedaj pa so se trpeči in umirajoči narodi začeli začudeno izpraševati: Ja, kdo pa je pravzaprav ta država, za katero trpimo in umiramo? Ali je ta država samo vladar in njegovi ministri in uradniki? Ali nismo mi država? Mi, meščani, kmetje, obrtniki, delavci? Kaj pa je država brez nas? Vlada je zato tu, da nam vsem deli enako pravico. Država mora skrbeti za naš blagor. Pa kako je skrbela dosedaj? Ali je bila vojska res v korist ljudstvu? Kdo je naredil vojsko, ljudstvo ali takozvana država? Tako se je začelo ljudstvo v vseh državah izpraševati in na mah je zavladalo geslo: Demokracija in samoodločba narodov! Tudi ljudstvo naj ima v državi odločilno besedo, tudi ljudstvo naj ima pri vladi po svojih najboljših zastopnikih odločilen vpliv. Narodi naj odločajo sami, kdo naj jim vlada. Svetovna demokracija je začela svojo zmagajo. Padel je ruski carizem, in padel je nemški imperializem — pokopan pod svojo lastno težo. Wilson kot predstavnik svetovne demokracije, določa sedaj usodo Nemčije, narekuje mirovne predpogoje in naravnost zahteva, da nemški cesar odstopi. In Nemčija se je začela demokratizirati; počasi je to storila in morda le iz strahu pred posledicami, ki bi nastopile, če bi Wilsonovo zahtevo odklonila. Tako bodo spremenili postavbo, ki daje pravico sklepati o miru in vojni samo vladarju. O tem bo sklepal odsej tudi državni zbor. A morda je za Nemčijo vse to že prepozno.

In naša ljuba Avstrija? S kakšnim navdušenjem se je začela l. 1914, vojska, kako se je naš junaški fant držal v Karpatih in ob Soči in povsod.

Naš človek ni nikoli prej razmišljal o pravicah in dolžnostih, ki jih ima država do njega. Plačeval je vestno davke, se bal žandarja in glavarja, z gosposko je živel v miru; zato nam je tuj — včasih tudi domač — uradnik nosil pokoncju svojo ošabno glavo med našimi ljudmi. A naš človek je bil vedno zvest domovini in cesarju. Ali mar poznate veleizdajalca med Slovenci? Ni naroda v Avstriji, ki bi bil cesarju in državi tako zvest, kakor so bili Slovenci. V svetovni vojni pa je moralo naše ljudstvo priti do bridkega spoznanja, da ga država ne more braniti pred nasiljem močnejše-

ga soseda, naš narod se je med vojno prepričal, da država celo pomaga Nemcem in Mažarom pri zatiranju drugih narodov. In tu so se narodi vzdignili in zaklicali: Dovolj! Država, ki večine svojih narodov ne more zadovoljiti, ni zdrava; v njej je nekaj gnilega. To mora odstraniti iz sebe, če hoče živeti naprej. Treba ji je korenite operacije. Avstrija naj postane samostojna država. Mi Jugoslovani zahtevamo Jugoslavijo, v kateri naj bodo združeni Slovenci, Hrvatje in Srbi. — Bolniku se, če je sploh mogoče, vsaka želja izpolni. Avstrija je že dolgo bolehalo, od l. 1867., ko se je ustvaril nesrečni dualizem, to je: nadvlada Nemcev in Mažarov v Avstro-Ogrski. Toda zdravniki bolne Avstrije — ministri in državniki — so tega bolnika gledali in čakali. Ko je sila prikelpa do vrhunca, so našli polovičarska sredstva: vlada je dala s cesarskim manifestom razglasiti, da je pripravljena Avstrijo — brez Ogrske — razdeliti v štiri narodne države, ki naj bi imele skupno le vladarjevo osebo, obrambo in zastopstvo na zunaj. Mi Slovenci naj bi bili po tem načrtu sami, brez Hrvatov in Srbov. Čehi to rešitev avstrijskega vprašanja odklanjajo, tako tudi Jugoslovani. Operacija se je ponesrečila, zato je moral priti spretnejši zdravnik. Obžalujemo, da je moral priti iz tujine, toda če bolnik doma ne najde zdravnika, mora priti od drugod.

Politični obzornik.

Boj za svobodo.

Pisali so, da je hotel ruski zunanji minister Trockij na brest-litovskih mirovnih pogajanjih s svojimi govori izpodbiti nemško ljudstvo, da bi se ootreslo svojih mogotcev in generalov ter samo prišlo za vladine vajeti. Ni se mu posrečilo. Tedaj so še zmagali plemeniti samodržci. Rusom in Romunom so vsilili poniževalni mir meča, nemško ljudstvo pa so neusmiljeno tirali napprej v boj, da bi nasitili svojo pohot po oblasti.

Hvala Bogu, bila je to zadnja njihova zmagaja! Ententin meč in njen demokratični duh je tem oblastnečem zavil vrat, nemškemu ljudstvu pa pomagal do veljave. Najprej se je začelo pri prvem nemškem uradniku — pri kanclerju. Hertling je preveč držal s Hindenburgom in drugimi Hindenburgove vrste. Moral je odstopiti. Sledil mu je princ Maks badenski, kakor že znano. Ta ne vlada tako, kakor hoče vojaška komanda, temveč se mora tako sukati, kakor zahtevajo poslanci. Ima okrog sebe več pomočnikov — tajnikov —, ki so vzeti iz vseh večjih državnozborskih strank. Ti natančno pazijo, da se kaj ne zgodi zoper voljo teh strank. Njih volja pa je mir in demokratizem. Kako so stranke v tem oziru tenkovestne, se je pokazalo pretekli teden.

Ko je Maks postal kancler, je nenadoma počil glas o nekem njegovem pismu, ki ga je pisal v Švico nekemu princu Hohenzolohu. V tem pismu je izražal željo, »naj bi se kolikor mogoče izrabili nemški uspehi, posebno glede vojne odškodnine. O mirovni resoluciji nemškega državnega zbora pa je pripomnil: »Grešimo z neumnostjo, kar Vsenemci in mirovna resolucija, oboje je

enako neumen pojav.« Te izjave, ki jih je kancler zapisal že pred enim letom, so poslance tako razburile, da so že mislili, da bo moral kancler odstopiti, češ da ni dovolj demokratičnega mišljenja. Šele po mnogem pregovarjanju in posvetovanju so vso stvar poravnali.

Drugi korak k demokratizaciji tvori sprememba § 11. nemških osnovnih zakonov. Ta paragraf je določal, da ima edino cesar pravico začenjati vojske in sklepati mir. Odslej sklepa o vojni in miru tudi državni zbor, ravnotako kakor v drugih postavah. S tem je ljudstvo dobilo odločilni vpliv pri eni najvažnejših in najusodnejših stvareh, ki spadajo v področje države.

Pa demokratizacija gre še naprej, in sicer pod pritiskom entente. Zadnji Wilsonov odgovor Nemčiji zahteva tudi uničenje ali vsaj popolno ponižanje samodržnih sil, ki morejo iz lastne volje motiti mir. Kakor pišejo časopisi, je Wilson mislil, pri tej zahtevi na nemškega cesarja Viljema. Ta naj bi odstopil, drugim njegovim naslednikom naj bi se pa tako pristigle peroti, da bi odslej ne imeli druge moči, kot da bi zastopali ali reprezentirali državo doma in na tujem, kakor je to že izpeljano na Angliki. Tu se čuti neko »ripsanje«. Zdi se, da napenjajo vojni hujskači in generali zadnje sile, da bi vojsko nadaljevali ter obvarovali sebe in cesarja padca. Stotisočero delavstvo pa s štrajki in izgredi zahteva mir in tudi najhujšo demokratizacijo, če drugače mir ni mogoč. Kako bo to »ripsanje« izpadlo, je jasno, zna pa podaljšati vojsko za nekaj mesecev in napolniti še nekaj mer gorja.

Velika nesreča za nenuško ljudstvo, ki tlačí ljudstvo kakor mora, so generali v vrhovnem vojnem vodstvu. Ti niso podložni in odgovorni ne državnemu zboru in ne ministrom, tvorijo takorekoč državo v državi. V svoji vladohlepnosti delajo po svoje brez srca in ljudstvo naj še toliko trpi, in brez ozira na ministre in poslance, naj govore in zahtevajo kar hočejo. Sedaj se bliža konec tudi njihovi bludnosti. Že se pojavljajo glasovi, da bo tudi te tičke treba dati na veržico, da bodo podložni in za vsa svoja dela odgovorni poslancem državnega zbora. Le tako bo mogoče preprečiti in nadzorovati, da ne bodo delali z ljudmi kakor z živino. V ententinih državah so generali že podložni poslancem in ministrom, pa so zato vseeno dobri vojskovodje.

Res, huda in težka je ta pot k demokratizaciji, a je zaeno pot k svobodi in miru in k zmagi nad surovim militarizmom!

V prerajanju.

Stare Avstrije ni več. Niti ene solze nismo potočili za njo, še »Z Bogom« smo ji pozabili reči, tako malo nam je bilo do nje.

Sedaj kujejo iz starih razvalin nove vorbe, na eni strani poslanci s svojimi narodi vred, na drugi strani pa capljata z njimi dunajska in budimeštanska vlada.

Poslanci se za državni zbor in delegacije ne brigajo več. Odkrito izjavljajo, da gadijo v delegacije sedet in razne Buriane poslušat samo še radi pričetka mirovnihi pogajanj in zato, da še poravnajo, kar so meli do zdaj kot sosedje skupnega. Kako je bo sklepalo premirje in mir, o tem se hočejo poslanci, vsak za svoj narod, sami

pogajati. Zahtevajo, naj se domači polki nemudoma vrnejo domov v svoje lastne dežele, da bo vsak narod sam lažje uveljavljal svojo moč in pravico.

Zaeno so že vse avstrijske narodnosti ustvarile prve temelje za svoje bodoče države. Gališki Poljaki se že smatrajo za podanike novega poljskega kraljestva, ki je te dni dobilo samostojno vlado v Varšavi. Tudi cesarjev manifest priznava Poljakom to pravico.

Čehi so 14. oktobra progiasili češko-slovaško republiko. S tem so na podlagi Wilsonovih načel o samoodločbi izrazili svojo voljo, ki jo hočejo uresničiti pri svetovnih mirovnihi pogajanjih.

Jugoslovani so tudi že postavili takorekoč svojo narodno vlado. V Zagrebu so 17. oktobra iz vseh strank sestavili splošni jugoslovanski »Narodni odbor« (Narodno veče). Odbor izda najprej manifest na troedini jugoslovanski narod, v katerem naznanja samostojno jugoslovansko državo.

Razen teh so tudi avstrijski Romuni ustanovili narodni zbor in zahtevajo združitev vseh romunskih ozemelj v lastno državo.

Vlada, kakor smo že omenili, ponižno caplja za posianci. Ko sta dr. Hussarek in dr. Wekerle videla, kako sta zapuščena in kaj počno poslanci, sta se tako prestrašila, da sta hotela odstopiti. A ker niso mogli nikjer iztakniti naslednikov, sta morala ostati še nadalje na vročih ministrskih stolcih. Da bi dr. Hussarek vsaj nekoliko potegnul nase »samovlastne« poslance, jih je klical na pogajanja in posvetovanja. Obljubil jim je sam od sebe, da hoče Avstrijo federalizirati. In res je izšel 16. oktobra cesarjev manifest, ki napoveduje preosnovno Avstrije v zvezno državo. Na Ogrskem naj bi ostalo vse pri starem. Le Čehi, kar jih je v Avstriji, Nemci, Jugoslovani, zopet samo kolikor jih je izven Ogrske, in ravnotako Ukrajinci naj bi dobili svoje države. Trst naj dobi svoje izjemno stališče. Kakšne pravice in kakšne meje naj bi imele te države, v ta namen naj bi se ustanovile narodne vlade iz poslancev, ki se bodo pogajali s sosednimi našimi vladami in pa z dunajsko vlado.

Manifest so sprejeli samo Nemci in Ukrajinci, pa še ti klaverno. Vendar hočejo ustanoviti predlagane narodne vlade iz poslancev.

Čehi in Jugoslovani odločno odklanjajo manifest, ker ne uresničuje njihovih deklaracij. Saj hoče Čehom odtrgati Slovake in jih pustiti Ogrom, nam pa Hrvat in Srbe. Zato je za nas ta manifest že stara šara.

Ogrska vlada je zaenkrt na bolj trdnih nogah kot pa dunajska. Naslanja se še na ogrski državni zbor, zato so njeni ukrepi napram drugim ogrskim narodnostim še nekako bolj samozavestni.

V državnem zboru so 16. oktobra progiasili popolno samostojnost in neodvisnost Ogrske, katero veče z Avstrijo edino še skupni vladar (personalna unija). Zaeno so se repotčili, da je ogrsko državno ozemlje nedotakljivo in da mora ostati na Ogrskem vse po starem, samo Hrvati naj dobe nekoliko več pravic, da ne bodo preveč burkali za svojo državo. Slovaki, ogrski

Ukrajinci in Romuni naj bi bili potemtakem še naprej hlapci. Kako bodo Ogri izpeljali te načrte, je seveda veliko vprašanje. Pišejo, da Hrvati sploh ne priznavajo več zveze z Ogrsko in se tudi niso udeležili ogrskega državnega zbora.

Svetovna vojska.

Na vrata trka mir, a zunaj še grme topovi. Odločitev je že padla, vrši se le še zadnje dejanje te krvave svetovne drame. Nemški narod vstaja iz tmine in zre, v kakšni prevari je živel po zaslugi svojih močotcev. Križev pot je to za nemški narod, ki je sanjal o svetovnem gospodarstvu in pada sedaj v nižino. Na francoskem bojišču nadaljujejo Francozi in njihovi zavezniki svoje prodiranje. Belgijska armada pod poveljstvom svojega kralja podi Nemce od belgijske obali. Zasedli so že Ostende, Zeebrügge, pristanišča podmorskih čolnov, s katerimi so skušali Nemci pritisniti k tlom svoje nasprotnike. Zapustiti morajo tudi druga mesta Belgije in Severne Francije, kakor znamenito trdnjavo Lille, Douai, Brugge, katera mesta so imeli zasedena štiri dolga leta. Na celi fronti se vrši umik nemških armad, vsi uspehi štirih let gredo v nič, z mečem pridobljeno bo z mečem izgubljeno, ta prislovica se znova uveljavlja. V Turčiji so boji poenajali, vsled česar sklepamo lahko o mirovnihi pogajanjih, o katerih nam pa naši vodilni državniki nočejo ničesar izdati. Turčijo čaka usoda Nemčije. Izgubi vse važnejše pokrajine, ostane ji le še prava domovina Turkov: Mala Azija. Na srbskem bojišču se bližajo Srbi Belgradu, zasedli so že celo Novo in večji del Stare Srbije. Ena skupina koraka tudi proti bosansko-hercegovski meji, zato je umik naše armade v Albaniji v nevarnosti. Vsa važnejša mesta Albanije in Srbije so nasprotniki zasedli; odpora ne najdejo močnejša, pojavljajo se tudi za hrbtom naše armade močne vstaške čete, ki otežkočujejo vojskovanje. — V Črni gori se je pojavila vstaja. Vstaji so zasedli že nekatera mesta, avstrijska poveljstva beže, kmalu bo cela Črna gora v oblasti vstahev. Avstrijska armada, ki beži iz Albanije, bo najbrže vsa zajeta.

Tedenske novice.

Drobne politične vesti.

Iz Slovenske Ljudske Stranke. Dne 14. t. m. se je vršila seja načelstva S. L. S. Po poročilu o gospodarskem položaju se je S. L. S. izjavila za popolno združitev slovenskega kmetijskega in drugega združništva. Ker sedanji položaj kategorično zahteva tudi popolno enakost naših gospodarskih sil, poziva S. L. S. svoje somišljenike, da dosledno privedejo odstopivše zadruge nazaj v njih matico »Zadružno zvezo«. Pri seji je stranka temeljito razmotrivala sedanji politični položaj in je napravila njemu primerne sklepe. Stranka iskreno pozdravlja novoustanovljeno »Narodno Veče« v Zagrebu in vidi v njem reprezentanco tistega dela našega naroda, ki biva v mejah monarhiije.

Narodno veče v Zagrebu si je izvolilo za predsednika dr. Antona Korošca.

Iz takozvane »Slovenske kmečke stranke« (Šustersičeve) je izstopil deželni odbornik dr. Ivan Zajec.

Dr. Šustersič se je oglašil zopet in piše izjave za Jugoslavijo ter daje nauke in navodila Jugoslovanskemu klubu, kako naj se obnaša.

»Slovenska Straža« se zahvaljuje odboru »Narodnega blagdana« SHS., ker je

nakazal naši obrambni narodni organizaciji 8000 K.

Nemški odgovor na Wilsonove zahteve je zelo ponižen. Nemčija je pripravljena izprazniti zasedeno ozemlje tako, kakor bodo zahtevali angleški in francoski generali, podmorsko vojsko bodo opustili in tudi Viljemu so vzeli vso oblast. Sedaj so pripravljene pogajati se dalje.

Važne politične preosnovne. V Nemčiji pridno izpreminjajo temeljne državne postave, in sicer v tem smislu, da popolnoma omeje oblast cesarjevo in jo dajo v roke ljudstvu. Dosedaj je imel v Nemčiji cesar izključno pravico navedati vojsko in skleniti mir. Po novih postavah bo imelo to pravico ljudstvo samo. In po vsej pravici. Ljudstvo preliha kri, in zato naj tudi ljudstvo samo odloča, kdaj in koliko časa hoče prelivati kri. Zakaj bi en sam človek odločeval o življenju in smrti milijonov.

Nova vlada na Turškem sicer na zunanji strani drži z Nemčijo, v srcu pa ji je ententa bližja.

Turčija v kleščah. Turčija je v hudih kleščah. Avstrija in Nemčija ji ne moreta pomagati, ker imata sami s sabo dovolj opraviti, sama pa je onemogla pod pritiskom močnih sovražnih armad. In sedaj je na svojo pest prosila za mir. Ententa hoče, da se Turčija brezpogojno poda. Na drugi strani pa menda stoji pred Carigradom močno nemško brodogradništvo in menda so nemški mornarji naznanili sultanu, da bodo takoj bombardirali Carigrad, kakor hitro sklene Turčija poseben mir.

Domače novice.

Narodna straža. Narodni svet za štajersko je poslal na vsa županstva oklic, v katerem jih pozivlje, naj ustanove narodne straže za javno varnost, katero bodo ogrožali v teh negotovih razmerah razni dezertarji, tatovi in roparji, posebno pa, če bi se po sklenjenem miru mnogi vojaki začeli na svojo pest vračati domov. To bi bilo na Kranjskem še bolj potrebno kot na štajerskem. Naj bi županstva in naši krajevni odbori resno mislili na to, da ne bo prepozno.

Pri Sv. Antonu v Stangi se bo letošnji jesenski romarski shod sv. Šimena in Juda obhajal na vernih duš dan popoldne in naslednjo nedeljo, dne 3. novembra.

Ustavljeno dopusti. »Zeit« poroča: 20. oktobra se bodo ustavili vsi vojaški dopusti z ozirom na prometne težkoče, ki so nastale.

Velikanske buče. Na vrtu župana Mih. Omahna so se letos, kljub velikim poškodbam po toči, pridelale tri orjaške buče. Prva 34, druga 34½, tretja 35 kg težke. Jako lepi eksemplari.

Umrli je 19. t. mes. v Ljubljani finančni svetnik Valentin Žun. Bil je strokovnjak v davčnih zadevah in z velikim veseljem pisal v »Domoljuba« članke o osebnih dohodnini. Zadnji njegov članek je bil natisnjen v predzadnji številki. Naj mu sveti večna luč!

Umrli je dne 9. t. m. na pljučnici in španski bolezni vojak 17. pešpolka Alojzij Oberstar, rodom iz Žapuž št. 4 pri Ribnici, prav boguydano. Doma zapušča 75letno bolno mater Terezijo, enega brata v fronti. Star je bil 35 let in je brat Ign. Oberstar, ekspozita na Zdihovju na Dolenjskem ob Kolpi. Niso pomagale prošnje za oprostitev pri zemskih oblasteh, oprostil ga je Bog vsega zemskega gorja. Naj počiva v Bogu! Tolajši Bog ostale! Molimo zanj!

Padel je na južnem bojišču Viktor Kotnik, doma iz Soteske pri Kamniku. Bil je priden, pošten in pameten mladenič. Za njim žalujejo starši, bratje in sestre. Lahka naj mu bo zemlja v tujini!

Eno cvetko našim ljubim rajnim! Družba sv. Petra Klaverja nam piše: Ko pride mesec,

ki je na poseben način posvečen spomnu naših ljubih rajnih, tedaj vzplamti na novo naša ljubezen in vnema, in bolj kot navadno smo pripravljivi vse storiti, kar je v naših močeh, da pomagamo dragim svojcem, ki še morda trpe v očiščevalnem ognju. In sv. Cerkev kot skrbna in ljubeča mati gre pri tem svojim otrokom na ljubezni polni način na roko, ponujajoč jim v najobilnejši meri svoje milosti. Odprla je že pred več leti zakladnico svetih odpustkov, da omogoči vsem, ki so dobre volje, pomagati dne 2. novembra na poseben način svojim dragim umrlim. In sedaj, ko ni več skoro hiše, v katero bi ne zašla grenka žalost, ko mrtvaške žalostinke kar nočejo pomehati, so sv. oče Benedikt XV. izdali nad vse tolažljivo apostolsko določbo, s katero nas na novo opozarjajo na neizčrpiljivi studene milosti, na daritev sv. maše. Ne enkrat — trikrat naj mašnik Gospodov na dan vernih duš stopi pred božji oltar ter daruje spravno daritev nove zaveze za trpeče duše. Ta v nepopisni očetovski ljubezni dana določba kaže vernikom na novo, »kako brez primere izvrstno, vsemogočno rešilno sredstvo za trpeče v vica« se nahaja v sv. maši ter jih potrjuje v želji, nakloniti svojim dragim umrlim neizrekljivo zaklade milosti. Mnogim bo torej dobrodošlo, zvedeti kaj natančnejšega o prekoristni stvari, vsled katere morejo svojim ljubim na lahek način pridobiti sadove številnih svetih maš; namreč o »Mašni zvezi za Afriko«. Vsak, kdor je vpisan v to zvezo, uživa neprecenljive koristi vedne udeležbe letnih 300 svetih maš, katere da Družba sv. Petra Klaverja brati na namen udeležnikov. Moremo li dandanes, ko so raznovrstni zunanji znaki skoro nemogoči, svojim rajnim dati večji dokaz svoje ljubezni? Nam li potreba časa ne prepoveduje, pobožne navade, prizigati lučice na grobovih? Ni li tisočim in tisočim nemogoče, položiti četudi samo skromnih cvetk na grob očeta, moža ali brata, katere je smrt dohitela daleč od domovine, kjer v sovražni deželi, v grobovih junakov na vzhodu, zahodu ali jugu pričakujejo vstajanja? In četudi je kdo tako srečen, da mu telesni ostanki njegovih rajnih počivajo v domači zemlji, naj si mu ne manjka cvetja in drugega kincje za okrašenje dragih grobov, mar ne bo duhovno delo usmiljenja dušam tisočkrat bolj zaželjeno, njim, ki sedaj vse reči presojajo po njih pravi vrednosti, v luči večnosti? Krščanska umetnost nam trpeče duše tako rada predstavlja zaprte v ognjeni peči, opozarjajoč s tem ne samo na njih muke, ampak tudi na nezmožnost njih samopomoči in rešitve. Ali bi torej ne bilo skrajno neusmiljeno, pustiti jih kopnjeti v njih ujetništvu, ko imamo v sv. maši, v Mašni zvezi tako mogočno sredstvo za njih rešitev? To naj ho daleč od nas! Še danes jim hočemo prihiteti na pomoč. — Pomni! Da se koža (živega ali umrlega) piše v »Mašno zvezo«, zadostuje, njegovo ime in enkratni prispevek 1 K poslati na spodaj stoječi naslov: Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Pred škofijo 8.

Kazen za petami. V Bizeljski vasi je bilo pred par dnevi ukradeno obleke za 970 K. Prijeli so Ivana Orešca, ki je osunjan v loma v Bizeljski vasi in je znan vlomilec, ki je bil že večkrat aretiran, pa je skoro vedno ušel. Ko ga je gnil orožniški stražmojster Kovač skozi gozd, je hotel zbežati. Orožnik ga je nato ustrelil.

Rop. V nedeljo, dne 13. t. m., dopoldne so mažarski vojaki vlomili v neko zidnico v Semiču in se napili vina, ga razlivali ter končno spustili vino po kleti. Vzeli so tudi nekaj žganja. Poveljnik je baje izročil prizadeti ženi 1600 K odškodnine, s katero pa ona ni zadovoljna.

Razne vesti.

Vlaki bodo skrženi ali sploh ne bodo vozili štiri tedne, kakor se čuje.

Zdravilo zoper špansko bolezen. Znani zdravnik dr. Jožef Häusle iz Feldkirha piše: Zelo preprosto sredstvo zoper špansko bolezen je rdeča pesa. Daj bolniku vsakih 6 do 8 ur jesti velik krožnik narezane pese. Videl sem veliko bolnikov, ki so imeli zvečer 40 sto-

pinj vročine in so po uživanju rdeče pese bili drugo jutro popolnoma brez vročine.

Španska bolezen najbolj razsaja po Budimpešti. 16. t. m. je obolelo 975 oseb in od teh jih je 72 umrlo.

Judov je zmerom več. Leta 1700. so našli na svetu poldrug milijon Judov, leta 1800. tri milijone, 1915. leta pa že 14 milijonov. V Avstro-Ogrski jih je 2,250.000.

Wilson ne bere aobeah časopisov, tako poročajo iz Haaga, ker noče, da bi se od kate-rekoli strani nanj vplivalo. Je malo verjetno.

Vojaki in božja služba. Generalni adjutant švicarske armade je izdal armadno povelje, v katerem se med drugim bere: Ukaza glede božje službe nekateri dovolj ne upoštevajo. Vse nedelje in praznike je treba dati moštvo priliko, da se udeleži službe božje... Vsak slučaj težke bolezni naj zdravnik naznanj vojnemu kuratu. Vidi se, da v Švici polagajo na božjo službo veliko važnost. Pri nas v tem oziru niso tako natančni.

Francoski misijoni, katere je turška vlada v Sveti deželi zatrla, so se zopet dvignili. Francoski škofje so nabrali v ta namen več milijonov frankov.

Škoda, povzročena po zadnjih demonstracijah v Solungradu znaša 4 milijone kron. Samo na poslopju deželne vlade so naredili demonstrantje 1 milijon kron škode.

Crnagora strada. Crnagora se je z milo prošnjo obrnila na Svico za živila, ker je ljudstvo na potu, da pomrje gladu.

38.000 naredb je tekem vojske izdala nemška vlada. Pa vseh 38.000 ji ni pomagalo na konja.

Velika izguba. Rusija je izgubila v vojni mrtvih, ranjenih in ujetih 5,762.000 mož.

Za 85.000 blaga ukradenega. V skladišče tvrdke Beltrame v Trstu so vdrli tatovi. Skladišče se nahaja v prvem nadstropju. Tatovi so splezali na balkon in odtam potem dospeli v skladišče in tudi v prodajalnice v pritličju. Blago so pometali z balkona na ulico in je potem nemoteno odnesli. Ukradeno blago je bilo vredno 80 do 85 tisoč kron.

S četrtega nadstropja je skočila 38-letna Josipina Michelli v Trstu. Njeni dve pastorki Marija in Amelia v družbi z nekim Sandrijem sta zelo grdo ravnali z ženo, ki večkrat ni imela niti kaj jesti. Končno je ubožica sklenila končati življenje in je s četrtega nadstropja svoje hiše skočila na ulico. Obležala je mrtva na tleh. Nihče ni potočil za njo solze.

F. W. Raiffeisen. Dne 30. marca t. l. je preteklo 100 let, odkar se je rodil začetnik kmetijskih zadrug, katerih namen je bil, da osvobode kmeta oderuštva na deželi. Skoro vse naše male posojilnice po deželi so ustanovljene po Raiffeisenovem sistemu. Po njegovem sistemu so ustanovljali zadruge tudi v Rusiji in v balkanskih državah.

Papir iz listja. Kara Bromson je poročala pred francosko akademijo znanosti o svojih poizkusih, izdelovati papir iz listja. Uporabiti se morejo samo žilice, dočim se more uporabiti ostala snov, ki odpade v obliki prahu, kot krma ali kot kurivo. Iz 1000 kg listja se dobi 250 kilogramov papirne snovi, 200 kg premočnega prahu ali 500 kg krme, 300 kg kartona in 1.6 kilograma kemičnih snovi.

Žene — škofi. Voditelji anglikanske cerkve (protestantovske) so predlagali, da biogle v bodoče tudi žene doseči škofovsko dostojanstvo. V anglikanski cerkvi poznajo že dolgo časa ženske kot duhovnice.

Stavke. V Berlinu je stavkalo 150.000 delavcev za mir. Pa tudi velenemci so naredili demonstracijo pred Hindenburgovim spomenikom za nadaljevanje vojske.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, ki je prva leta svetovne vojske vodil armade proti Avstriji, je bil menda sedaj ustreljen.

Vsa družina umrla. V Kopru je umrl za špansko boleznijo postajanačelnik Peric. V isti noči sta umrla tudi njegova žena Albina in desetletni sin Albin, sin Josip je pa umrl pet dni poprej.

Ladja iz železnega betona. V Združenih državah so pred kratkim spustili v morje ladjo iz železnega betona.

Grobokopi so stavkali v Reki. Revni ljudje so morali sami svojim sorodnikom grobove kopati.

Dopisi.

Ligojna pri Vrhniku. Tudi naši vasiči ni prizanesla kruta španska bolezen. Skoro vsaka hiša ima bolnika, nekatere še po več. Vendar zadnje dneve nekoliko pojejuje bolezen. — Dne 17. oktobra smo pokopali vrlo občeprijubljeno dekle Pepco Skrtovo iz Velike Ligojne, v najlepši mladosti, staro 22 let. Bila je zvesta družbenica Marijina in vzor poštenega slovenskega dekleta. Pogrešali jo bomo pri domačem pevskem zboru, manjkala nam bo pri naših društvenih prireditvah, pri katerih je vedno sodelovala z vso vnemo. Ohranili jo bomo vsi v lepem spominu. — Narodnega davka smo zaenkrat poslali iz Ligojne Narodnemu svetu 40 K.

Iz Rakitne pri Borovnici. Pač malokdaj, skoro bi rekli nikoli, se ne čuje nič iz naše gorske vasi. Seveda smo bolj oddaljeni od mesta, smo bolj skriti, zato bi kdo mislil, da niti za vojsko ne znamo. Letina je bila pri nas bolj slaba, zlasti krompirjeva. Pridelalo se ga je polovico manj kakor lani in še ta bo segnil, tako da ljudje za seme ne bodo imeli. Raynotako je bilo z žitom, slame dosti, zrna malo. Ne vemo, kaj bomo počeli? Nekateri hojijo takozvane makonce nabirat, da potem dajo v mlin ter zmešajo z moko, da imajo kruh. Zares pravi vojni kruh! Sedaj v jeseni hodijo ljudje tudi polbat, pa ne vemo, ali radi polhovanja ali radi mladih dam, ki hodijo s polharji. — Domoľubov naročnik.

Kandršje. Iz vseh krajev je bilo po časnikih čitati izjave za samostojno Jugoslavijo, le od nas se nihče ne oglasi, kakor bi tukaj ne bilo narodne zavesti; a ni tako. Tudi pri nas je občinstvo narodno zavedno in politično zrelo ter jako navdušeno za samostojno Jugoslavijo. Pisatelj teh vstic pozna starčka, ki pravi: Rad bi učakal samostojno Jugoslavijo, potem bom rekel s starim Simeonom: Zdaj pusti, o Gospod, svojega služabnika v miru, ker moje oči so videle vstajenje moje domovine in rešenje mojega naroda.

Col pri Vipavi. Dne 8. t. m. je umrla v Sanaboru Ivana Bizjak roj. Poljšak, žena posestnika in ključarja ondotne podružnične cerkve, v 41. letu starosti, v boleznih večkrat prevadena s sv. zakramenti. Bila je dobra, skrbna gospodinja, posebno usmišljena do revežev. Zapuščena žalostnega soproga in sedem nedoraslih otročičev. Počivaj v miru, blaga mati!

Gospodarski del.

Gospodarska obvestila.

Gospodarska družba v Šmarci. Snuje se v Šmarci pri Kamniku Gospodarska družba z omejeno zavezo. Pečala se bo z nakupom in prodajo vseh kmetijskih pridelkov in gospodarskih potrebščin ter bo prevzela tudi novo ustanovljeno tovarno za konzerviranje sadja (marmelade) in zelenjave ter zeljarino. Ravno tovarna za marmelado bo močno vplivala na razvoj sadjarstva in koristno uporabo sadja. Dani so vsi pogoji, da se bo Gospodarska družba lepo razvijala in da bo denar pri tem podjetju popolnoma varno in obrestonosno naložen. Pripravljalni odbor za Gospodarsko družbo se obrača tem potom do javnosti z vljudnim povabilom, da pristopite h Gospodarski družbi kot solastnik s tem, da vzamete en ali še bolje več deležev. Deleži so po tisoč kron. Pripravljalni odbor Gospodarske družbe v Šmarci, pošta Radomlje.

Cene padajo. Radi ugodnih mirovniških poročil se je cena avstrijske krone zvišala. V Curihu (Svica) je 100 K veljalo 6. oktobra 39 frankov, 10. oktobra 39,8 frankov, 11. oktobra 46 frankov, 12. oktobra 48,5 frankov.

Kakšne cene so v drugih deželah? Bližamo se koncu vojne s hitrimi koraki. Ko prenehajo sovražnosti in ko se bo pričel promet med našimi deželami in inozemstvom, ki je bil čez štiri leta popolnoma prekinjen, bodo prišla v trgovini ista načela v veljavo, kakor pred vojno. Največja izprememba se bo pokazala v tem, da se bodo cene izenačile. Ko bomo dobivali blago iz Anglije in Amerike, ga bomo plačali po ceni, ki bo takrat v teh deželah v ve-

ljavi. Da so sedanje cene pri nas nenavadno visoke, je vsakomur znano. Po vojski, ko se bo pričel promet z inozemstvom, se bodo določile cene tudi pri nas po inozemskih. Meročajne bodo predvsem cene v Angliji in Ameriki. Zato je važno, da se že sedaj nekoliko seznanimo z njimi. — Glasom poročil iz Anglije in Amerike so notirale cene važnih predmetov dne 8. oktobra t. l. sledeče:

Cena za 100 kg: sladkor v Newyorku 55 kron; pšenica v Newyorku 35 K; koruza v Chicagu 19 K; kava v Newyorku 85 K; bombaž v Liverpooiu 52 K; svinjska mast v Chicagu 115 kron; baker v Londonu 290 K; svince v Londonu 70 kron.

Te cene bi veljale samo v slučaju, ako bi bila avstrijska krona še toliko vredna, kakor pred vojsko.

Korist letnega časa. Na Ogrskem so letos vsled uvedbe letnega časa prihranili poldrugi milijon ton premoaga.

60 milijard kilogramov železa so v štirih vojnih letih porabile osrednje vesile. Koliko prepotrebni poljedelskih strojev bi lahko iz tega napravili.

Obleko uničili molji. Češki listi obširno poročajo, da so oblasti v državnih skladiščih za obleko nakupičile oblek v vrednosti 1 in pol milijona kron. Blago pa je bilo tako slabo spravljeno, da so velik del snedli molji. V šolah pobirajo vinarje, drugod pa milijone vev mečejo. Nemci pravijo »Sawirtschaft«, mi bi pa rekli: delajo kot svinja z mehoma.

Vzorno gospodarstvo. V centrali za prešiče na Ogrskem so pri preiskavi dognali, da je tamkaj brez sledu izginalo 700 prešičev in 900.000 kg masti brez vsakih računov. — Na dunajskem vzhodnem kolodvoru pa je segnilo 14 vagonov paradiznikov, ki so stali tamkaj štiri dni.

Znižanje določene množine masti. Časopisje poroča, da se bo od 20. oktobra naprej znižala množina masti za vsako osebo na dva dekagrama na teden.

Usnja za poldrug milijon kron so zaplenili v Zagrebu, ko so ga hoteli spraviti razni špekulanti s krivimi prevoznimi listi iz Hrvat-ske.

Deveto vojno posojilo je razpisano v Nemčiji. Včasih so agitirale zanj Hindenburgove zmaže in Viljemove besede. Danes pa vse molči.

V Skodovih tovarnah na Češkem, kjer delajo kanone, nameravajo odpustiti do 15.000 delavcev. Doslej je bilo tam zaposlenih 34.000 delavcev.

Odgovori.

K. U. R. Vprašanje. Oče in mati dobivata po vpoklicanem sinu 3 K 20 via. podpore. Jaz sem prej drugod delala, zdaj pa moram staremu očetu streči. Ali morem dobiti jaz kaj podpore? — **Odgovor:** Vi ne morete dobiti podpore, ker Vas brat pred svojim vpoklicem ni podpiral in ker ste delazmožni.

N. K. A. Vprašanje: Ali morem dobiti dvojno podporo, ako bi samo župan potrdil, da sem boleha in za delo nezmožna? — **Odgovor:** Ne, zdravnik Vam mora napraviti spričevalo, da ste za delo trajno nezmožni.

A. K. S. Vprašanje: Imam dvoje otrok, eden 15, drugi 16 let star, a obema je komisija za preživljanje ustavila podporo, katero sta prej dobivala po vpoklicanem očetu, češ da sta zdrava, za delo zmožna in da se lahko sama preživljata. Ali je to pravilno? — **Odgovor:** To nikakor ni pravilno. Znano nam je, da več komisij v tej zadevi ne pozna zakonov, ali pa jih poznati noče. Tako se dela bednemu narodu velikanska škoda. Po določbah § 2., prvi odstavek, zakona z dne 27. julija 1917, št. 313 državnega zakona, oziroma po ministrski naredbi z dne 10. avgusta 1917, § 2., točka 5, odstavek 5, št. 337 drž. zak. se zaslužek, katerega si je kdo pridobil potem, ko mu je bila podpora že nakazana, ne more smatrati za vzrok, da bi se mu podpora ustavila. Če so tudi Vaši otroci za delo zmožni in četudi si sami kaj prislužijo, jim gre podpora. Napravite prošnjo na komisijo za preživljanje, da se jim podpora nakaže od tistega dne, ko jim je bila po krivici ustavljena.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja . . .

(Dalje.)

»Zakaj ravno Delrio?« je vprašal bolnik. V postranski sobi je bila ura. Iz starega rotopala je prihajalo kakor neka melodija psalma.

»Čuj me, ne blede se mi! Zakaj govoriš vedno o Albertu? Dober sin je, pravi menih.«

»Li jaz nisem?« užaljeno vprašuje Karel.

»Da, ti tudi. Pa preveč poslušas druge, ki ga ne marajo. Albert nam je prinesel blagoslov. On je moje upanje, to sem že enkrat rekel in danes zopet rečem, Karel!« Opat se nekoliko vzkloni na naslonjaču in prime priorja Karla za roko. Zopet omahne nazaj, toda še krepko drži priorja za roko. »Samo nekaj dni mi je še živeti. Potem je samostan sirota. Gotovo postaneš ti opat namesto mene.«

Priorju se je razjasnil mrkli obraz. Nežno je rekel: »Vi še ne smete umreti.«

»Rotim te, Karel, postaneš li opat ali ne, obdrži Alberta v samostanu, ne spodi ga od hiše... Samo on ima hitro in duha, da kljubuje Hendelnu. Kakor hitro on zapusti Štajer, je zapečaten usoda tega nesrečnega mesta. Vem, ti ga ne maraš, ne bom se s teboj o tem prerekal. Pa prosim te, rotim te, položi to mrzlo na oltar in objubi mi, da Alberta ne odsloviš... in spremljaj te bo moj blagoslov... Sicer pa zagreniš svojemu očetu zadnjo uro in mu kališ večni mir.«

»Zdi se mi, da ravno sedaj prihaja,« je prisluskoval Karel.

»Objubi mi!« je sopal opat.

»Objubljam vam, kar zamorem kot človek in menih; toda, če ne postanem opat, kaj pa potem?«

»Potem poprosiš drugega opata. Daj mi roko!«

Nejevoljno je ponudil prior svojo desnico, ki jo je stisnil opat s tresočimi se rokami. — Zopet je zaropotal v stari uri. Brat je prihitel ter jo je odnesel.

Železna vrata na hodniku so glasno zaskripala, veter je pretresal okna... Vrata opatove sobe se odpro... temna, visoka senca je priplavala na vrata... globok, osoren glas spregovoril: »Benedicite — Hvalite Gospoda!«

»Albert, si ti? O, hvala Bogu, da prid moj sin,« se je smehljaj bolnik in je razprosil svoje roke. »Kakor zvesti Jožef prihajaš k staremu Jakobu, ki je na smrtni poti. Veš li kaj o Hendelnu?«

»Prišlo je pismo, Hendel pride.«

»Imaš ti pismo?« je vznemirjeno zahropel bolnik. »Kaj je v pismu?«

»Da pride v spremstvu priče kakor ste prosili. Drugega nič.«

Mladi menih je položil odprto pismo opatu v naročju. Opat se je srepo ozrl v pismo in je grenko pripomnil:

»Da, on pride... On je kriv, da sem bolan. — Pa dobro je, on pride. Imava obračun!« Čudno so se iskriale globoko udrte bolnikove oči.

Albert pravi z mirnim glasom: »Kako pa vam je, oče? Naj vas reši Gospod vaših bolečin, če je njegova sveta volja. Danes obhajamo god prvega mučenca sv. Štefana. Pod kamenjem je še hvalil Boga.«

Opat je na lahno prikimal. Albert prav govori. Albert je pravi menih, govori samo o božjih rečeh, kakor vele pravila...

Prior gleda mrklo. Vselej ga nekaj grabi, kadar Albert udarja na pobožno struno... Rožni venec si ovija okoli rok ter zasmehljivo pravi:

»Povejte mi, Albert, svet mož ste in dobro poznate naša sveta pravila... Povejte mi, kdo ima prav! Naš gospod opat iz zgolj čednosti noče, da bi stregli njegovemu bolnemu

telesu in se pri tem sklicuje na pravila. Jaz pa bi mu zopet rad izkazal vso skrb in nego-
vanje, ki ga je potreben bolnik, in se tudi
opiram na naša pravila. Kdo ima prav, kdo
ima večje zasluženje?»

Albert je stal po koncu poleg opata in
je držal roke v rokavih svoje halje. Mirno je
gledal na priorja kakor je Gospod zrl na fa-
rizjeja, ki mu je pokazal denar, da bi ga iz-
kupal:

»Ako naš gospod opat noče pred svojo
smrtjo mehkužiti svojega mesa, ker mu je v
mislih minljivost tega sveta in mesa, ima prav,
ravna po pravilih. Ako mu pa vi skrbno stre-
žete, kakor je dolžnost, da duhovni sinovi
strežejo duhovnemu očetu, ravnate po pravi-
lih. Tisti, ki ima čistejši namen, ima večje za-
služenje pred Bogom.«

»Dobro je povedal,« je veselo mrmral
opat. »Ne mehkužiti teles. Tako so vzgojili
nas stare... O kako dobro mi dč, da je še
med vami mladimi vsaj eden, ki še misli in
čuti, kakor mi stari... Ne mehkužiti teles!«

Njegova glava je omahnila nazaj. Srepa
so zle njegove ugašajoče oči skozi okno na
večerno pokrajino, po kateri se je vila temno-
blesteča se Aniza in so se po njej podili sne-
ženi viharji.

»Da, da, ko sem bil jaz mlad, nismo imeli
pernic, ne peči po celicah... Mi novici smo
dobili vino samo ob največjih praznikih. Kdor
je takrat vstopil v garstenski samostan, je
vztrajal... Jaz sem peti vstopil — kakor v
polnu nadaljuje bolnik. — »Dva novica sta
takrat uskočila. Ko sem bil že jaz opat, je
zopet eden uskočil in nam je povsodi delal
sramoto — Romulus Kern. In tega — tega —
je hropel bolnik, je sedaj sprejel Hendel, šta-
jerski sodnik, nam v zasmeh in sramoto, — —
o, povem mu v obraz, naj le pride.«

»Oče,« proseče reče prior Karel, »kaj nas
to briga. Zakaj si krajšate življenje, naj se
Kern potepa, kjer se hoče. Bog ali hudič ga
najde povsodi.«

»Hudič naj ga dobi in jaz naj se ne bri-
gam zanj?« počasi vprašuje opat ter zre na
priorja s široko odprtimi očmi. »Kern je bil
zvomljivec in tuhtavec, pa ljubil je Boga in
naš red, preden je podlegel izkušnavam. V
stiski in nadlogi bi zopet našel in rešil svojo
dušo, v blagostanju pa ostane v hudičevih
kreppljih. Zato ga je Hendel sprejel po hu-
dičevem navdihu. Toda rečem: Kern mora iz
Štajra in danes dosežem, da mu Hendel po-
kaže vrata.«

»Moral! Bolnik je s svojo suho roko uda-
ril po kolenu. »Ne umriem preje. Moral!«
»Gospod, ne vznemirjajte se tako,« je ne-
prestano prosil Karel, ki je tiho zašepetal Al-
bertu v uho: »Ne bili bi smeli poslati njego-
vega pisma. Če pride Hendel, bo hudo...
nesreča.«

Opat nemirno vprašuje, koliko je ura, in
toži dalje: »Večkrat sem videl Kerna, kako
je sam klečal pred Zakramentom, tudi sem
slišal, kako se je bičal o polnoči. O, še ga
je mogoče rešiti. Iz Štajra mora ven — v
revščino, tam ga bo našel Bog.«

»Ni še izgubil sramu,« globoko reče Al-
bert, »zato upam, da se bo še rešil.«

»Kako veš to?« hropeče vprašuje bolnik.
»Videl sem ga na cesti. Kakor hitro me
je zagledal, se je skrtil za neka vrata.«

Votlo pribrni v bolniško sobo peketanje
konjskih kopit. Na samostanski porti je zapel
zvonec.

»Gospod hiti nam pomagat,« šepče prior,
ki se je prekrizal, potegnill kapuco na glavo
ter hitro odšel. Na hodniku so tekali sem
ter tje novici, ki so mu klicali: »Štajerski sod-
nik Hendel je prišel, z njim je mestni lajtnant,
njegov sin.«

V bolniški sobi sedi sedaj na svojem na-
slonjaču neupognjeni mož. Zadnjikrat so se
zapehli pod haljo od bolečin razzorani udje
bolnega opata. Bolnik je krepko pahnill od sebe
fratra, ki mu je s prepadenim obrazom ponu-
jal kozarec vina. Albert je molče stopal po
sobi gori in dol ter je molil. Potem je pokrill
svetinje, da jih ne vidi krivoverec. Bolnik
reče Albertu: »Moj sin, ostani pri meni! Če
boš videl, da me zapušča moč, govori name-
sto mene. Danes bova prisillila satana.«

Na hodniku odmevajo koraki, zvenketa
orožje in se sliši glasno govorjenje.

»To je Hendel,« reče opat z votlim, jez-
nim glasom, »in drugi glas, to je mlad človek,
to je glas Hendelovega sina. To ni zakon-
ski sin, ne, nezakonski je! Tista, ki je takrat
prišla z njim, ni bila njegova žena. Poročil
se je z njo po kalvinskem obredu in kalvin-
ski obred je pri nas protipostaven in ne velja
nič... Tudi pokopal jo je po kalvinsko. Vse
to vem...!«

V postranski sobi je šepetal prior: »Slabo,
zelo slabo,« s pokornim, tožecim glasom.
Potem se sliši Hendel, ki pravi s krepkim ba-
som, da upa, da so menda vendar poklicali
zdravnike ter naročili potrebnih zdravil. Ni-
česar naj ne zamude. Sedaj se odpro vrata
bolnikove sobe. Dve ponosni moški postavi
se prikažeta na pragu. Starejši ima črno oble-
ko mestnih svetovalcev, čez katero se ogrinja
težak kožuh. Drugi mlajši nosi modro suknjo
štajerskega mestnega vojaštva. Za obema po-
nižno stopa prior. Hendel je stopil čez prag
ter je urno s svojimi očmi premeril sobo, da
bi videl bolnika. Pa glej čudo! Misllil je, da
ga bo zagledal na postelji, zlomljenega... v
objemu smrti. — Pa tu sedi na naslonjaču,
čepav smrt nad njim razprostira svoja krila.
Poleg njega pa zagleda drugega moža, ki stoji
tu, kakor čuvaj pri vratih raja... To je mož,
ki bo njemu, vsemogočnemu možu, kmalu edi-
ni kljuboval v celem Štajru...!

»Gospod opat, želeli ste, da pridem sem
s pričjo zaradi neke zadeve. Tukaj sem, tukaj
je pričja moj sin. Kaj želite?«

Hendel je gospod, ti pa so vsi ubogi in
niso nič v primeri z njim. Kraljevsko milost
njim skazuje, da prihaja. Tako si misli Hendel,
čepav tega ne pokaže na zunaj. Tiho go-
vori, kakor se spodobi v bolniški sobi. Tudi
so obzirni njegovi koraki, s katerimi se bliža
bolniku.

Njegov sin pa stopi v sobo možko, glasno
in vojaško. Hotel je pokazati staremu me-
nihu svojo imenitnost. Toda ni pomisllil, da
že smrt iz njega gleda.

Čudno se mu zdi vse, kar vidi v sobi.
Opre se na svoj jekleni meč in se s svojimi
temnimi očmi radovedno ozira na starega bol-
nika. Ta je res pri koncu! Je kakor smrt...
Stanuje kakor kmet. Sicer stanujejo debeli
farji v sijaju — ta pa je tako reven. Kako
je to?

Bolni opat se je oprijel za ročaje naslon-
njača, s težavo je šel po sapo in je počasi, pa
razločno spregovoril:

»Gospod Hendel, prišli ste pri tako sla-
bem vremenu, hvala vam.«

Hendel je odgovoril:

»Nič zato. Za kaj gre?«
Opat pritisne pest na srce in izpregovori
z glasom, da se je strahu stresel prior, ki je
stal za naslonjačem:

»Gre za pohujšanje, gospod Hendel. Neki
mož, ki je naredil sramoto meni in mojemu
samostanu in je za nekaj let izginit, je sedaj
zopet prišel v Štajer — Romulus Kern mu je
ime. Pri vaših pridigarjih je našel zavetje, in
sicer — kakor pravijo — na vaše povelje.
Je-li to res?«

Hendel je ledenomrzlo, mirno odgovoril:
»Res je. To je moja stvar, ki samo mene
briga. O tem nobene besede več!«

Opat je zbudlo pri srcu, da je glasno
zastokal. Počakal je, da mine bolečina, po-
tem pa je govoril s krepkim, zapovedujočim
glasom in je prekinil le, kadar se je vrnilla
bolečina:

»O tem je še mnogo govoriti, moj gospod
štajerski sodnik. — S tem, da spreimate od-
padnika, ne izživite samo mene, ki sem bij
njegov predstojnik, marveč ves naš red, sramo-
tite našo sveto redovno obleko in prelaml-
jate božje in človeške postave. Danes vpra-
šam štajerskega sodnika, hoče li storiti, kar
je bilo že davno njegova dolžnost — hoče li
spoditi iz Štajra tega uskoka, tega nesram-
nega, verolomnega odpadnika, in sicer takoj
in za vselej?«

Pri besedi »odpadnik« se je mladi Hen-
del prevzetno zasmell. Njegov oče se je
okrenill in ga pogledal. Albert je nejevoljno
zaklical: »Zakaj se smeite?« Mladi Hendel
je prešerno odgovoril: »Res je odpadnik. Ško-

da, da še vedno gleda menih iz njega.« Albert
ga je zavrnill: »Res, prav tako, kakor se vidi
na hudobnih angelih, da so bili nekdanj ne-
beški duhovi; zato so tem ostudnejši.« Mladi
lajtnant je porogljivo zategnil ustnice. »Ha,
to je nedeljski pridigar! Takoj nam napravi
pridigo!«

Stari Hendel je med tem rekel opatu:
»Poznam dobro svojo dolžnost. Kje na
božjem svetu je postava, ki prepoveduje je-
mati pod streho bivše menihe?«

Opat je odgovoril z močnim glasom, da
je skoraj preglašill plamene, ki so v peči pra-
sketali in tulili, kakor mrtvaške trobente:

»Tako! Hendel vprašuje po postavi? Ne
obstoji li postava, da naj se vrže v ječo oni,
ki je prelomill prisego, naj izgubi svoje prste?
Toda ne sklicujem se na to postavilo! Zarte-
vam le, da ne onečaščujete Štajra s tem, da
odpadnika jemljete pod streho. Božja in člo-
veška postava vam to prepovedujeta. Li tega
ne veste vi, ki ste se na dan volitve široko-
ustilli, da boste ravnali pravično kakor sam
Gospod Bog? Prazna pena so bile vaše lepe
besede.«

»Zdi se mi, da gospod ne ve, s kom go-
vori!« Kakor strele se bliskajo oči mlademu
Hendelu, ki je prijel z roko za meč in je
stopil tik k svojemu očetu. Od jeze zarde
lica mladeniču, ki mu je komaj prvi puh osul
brado: »Čujte, gospod, kaj nas brigajo vaše
prisege in vaši verolomci? Toda zapomnite
si gospod, s komur govorite, je štajerski sod-
nik!«

»Ne tako, gospod je bolan,« ga zavračuje
sodnik Hendel, »zdi se, da tega ne veš.«

»Postave, gospod opat,« mirno pravi opa-
tu, »poznam boljše, kakor vi. Poznam pa tudi
eno, ki me izhaja od cesarja Karla, marveč
od Krista samega, po katerem se imenuje naša
in vaša vera: Karkoli storite kateremu izmed
mojih najmanjših bratov, meni storite.«
(Dalje.)

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za franciškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

To in ono.

Šota, Sedaj ko ni kuriva, se marsikdo na
šoto sponni, ki jo poznajo posebno ljubljanski
okoličani. Izračunili so to-le: Če hoče šota
toliko izdati, kakor črni premog, mora biti
trikrat težja, obseže pa štirikratni prostor
premoga.

Karat. Vsak ve, da dragih kamnov ne mo-
remo tehtati po gramih, za nje moramo imeti
kako manjše merilo. Za tehtanje zlata in dragih
kamnov so uporabljali v Afriki in Indiji posu-
šena rožičeva zrna. Arabsko se to pravi kirat,
iz tega je nastala beseda karat. Ker pa vsa zr-
na niso enako težka, so že dolgo časa mislili
na enotno mero. In res so se ravno pred voj-
sko združili na metrski karat, ki je sedaj pov-
sod vpeljan. Tehta pa eno petino grama, to je
200 miligramov. Razdelimo ga na štiri grane,
en gran je torej 50 miligramov ali dvajsetina
grama. Imajo pa še drugo razdelitev karata na
64 delov.

»Krivi car« se je pojavil v Rusiji in dela boljševikom velike težave. V spremstvu ruskih duhovnikov oznanja sveto vojsko za zopetno uvedbo carstva. Boljševiki so razpisali na njegovo glavo 100.000 rubljev.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 16. okt.: 82, 41, 57, 50, 27.
Linc, 12. okt.: 4, 65, 70, 76, 33.
Dunaj, 19. okt.: 66, 73, 19, 59, 5.

Pojasnilo o izplačevanju vojnih dohodov živinorejcem.

»Deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani« pojasnjuje na razne prošnje in pritožbe glede izplačevanja vojne doklade, t. j. 1 K za vsak kilogram žive teže oddane živine, da plačujemo vojno doklado le tistim posestnikom, ki so oddali živino bodisi za civilno bodisi za vojaško dobavo prostovoljno, t. j. na prvi poziv zaupnika. Pod nobenim pogojem pa »Deželno mesto« ne more izplačati vojne doklade onemu posestniku, ki bi se ne odzval na prvi poziv zaupnika. Vsak posestnik mora tedaj svojo živino, ki mu jo je določil zaupnik za dobavo, brezpogojno gnati določenega dne na dobavno mesto, če jo tudi potrebuje. S tem, da prižene posestnik od zaupnika določeno žival na dobavno mesto, še ni rečeno, da se mu bo žival tudi resnično odvzela. Prevezna komisija namreč ima pravico, da sme na dobavo priglasno živino oprešiti od dajutve, ako posestnik dokaže, da bi bil gospodarsko in gmotno zelo prizadet, ako se mu živina odvzame. Kdor se tedaj ne odzove zaupniku na prvi poziv, mu nikaka prošnja in pritožba več ne pomaga, da bi se mu naknadno izplačala vojna doklada. Vojno doklado namreč ni smatrati kot plačilo, temveč v smislu odredbe poljedelskega, finančnega in vojnega ministristva samo kot nagrado onim posestnikom, ki živino priženejo prostovoljno, t. j. na prvi poziv zaupnika.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naša iskrenoljubljenska, nenadomestljiva soproga, oziroma mamica, hčerka, gospa

Antonija Gregorin roj. Colnar

po kratki mučni boleznj danes, dne 18. oktobra, ob 11. dopoldne, prevljena s tolažili sv. vere, v 32. letu starosti bogu vdano preminula.

Truplo nepozabne rajnice ponosno v ponosno v petek, dne 18. oktobra, ob 7. uri zjutraj k večnemu počitku na župno pokopališče v Mengeš.

Sv. maše zadošnice se bodo brale v več cerkvah.

Blago pokojnice priporočamo v molitve in blag spomin.

V Trzinu, dne 16. oktobra 1918.

Jožef Gregorin, soprog.

Frančiška Colnar, mati.

Jožef, Franc, Marija, Ivan, Ana, Antoa, otroci.

Novo 4030

črno brinje

se dobi pri
I. Knez-u v Ljubljani,
Marije Terezije cesta št. 3.

Išče se mlinar

pošten, zanesljiv, neoženjen, za manjši mlin proti dobri plači. Ponudbe na naslov Domoljuba pod »Mlinar« št. 4016.

Cudovito šilo le K 5-

šiva tako naplo predivne vohde kot šivalni stroj. Največja iznajdba, s katero more vsak sam krpati in šivati usnje, razirane čevlje, konjsko opremo, vreče, platno in vsako drugo močno blago. Neobhodno potrebno za vsakogar. Jamstvo za porabo. Cena kompl. šila s sukanecem, 4 razsami šivankami in krompir. navodilom K 5.-, 5 kosov K 14/50. Pošilja po povzetju.

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiesgasse 13-404.

Vedrice za vodo

počinkane, z ročajem iz žice. — Cene (brez poštnine):
28 cm premera K 28—
30 » » » » » 30—
32 » » » » » 32—
z močnim podstavkom K 1 več za komad.
Pošilja se po povzetju. — Razprodajalci popust.
E. PLANER, Dunaj IV, Rechte Wienzele 1/10.

Pristno TOALETNO MILO

fino dišeče komad 100 gr
3 kosi K 18—, 6 kosov K 34—,
12 kosov K 60—

Pristno PRAČNO MILO

za kg kron 26—

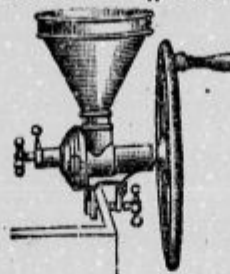
Pošilja proti predplačilu
M. Jünker, Izvozna tvrdka
Zagreb 1, Petrinjska 3 —
Hrvatsko.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljanje preizkušeno radikalno učinkovitega uničevaln. sredstva, za katero dobajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 5.—; tinktura za stenice K 2.—; posebno močna tinktura za stenice »Prevasil« K 3.50; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesom 2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri pseih K 1.50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa
M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Ročni mlini „model E. G.“ (sistem Texas)

S patentovanim »model E. G.« (sistem TEXAS) mlinom za NAGLO DROBLJENJE se more hitreje in lažje zmleti koruzo, pšenico, riž, ječmen, oves, mak itd., kakor z vsemi dosedanjimi drobilnimi mlini, ker imajo prav posebno močno konstrukcijo in veliko zamahno kolo. Je priznано najpopolnejši, najbolj trpežen in na Ogrskem najboljši sleveč **ROČNI MLIN** za žito v sedanosti. Mlevne plošče so iz najbolj trdega jeklenega litja in se lahko vun vzamejo ob čiščenju ali zameni. Prirade se lahko za fino in debelo mletje. Zmeljejo 10—15 kg na uro. Teža 15 kg. Cena 180 K. Rezervne mlevne plošče par 14 K. Dobavljam tudi cenjeve žitne mlina »model B«. Teža 12 kg z zamahnim kolesom po 120 K. Za zaboj in pošto se računa K 14/50. Naplačilo naj se pošlje. Razprodajalci popust. Paul pl. Szontagh, tovarna za bakreno blago in orodje, BUDAPEST IX. Oltői ut. 19 R. — Tel. Jozsef 99—44. Ustanovljeno 1835.

Usnjati čevlji za štrpac

Iz močnega, isbornega govejega usnja, gorzni del sestavljen iz več delov, usnjeni podplati s usnjenimi varovalci podplato, zelo trpežni.
velik. št. 36-39 30-34 35-38 39-44
Cena K 31 00 35 00 39 00 43 00

Visoki damski čevlji

iz bombaševine, s usnjenimi obšivom in usnjenimi podplati.
Cena 220 K. — Ako ne ugaja, denar nazaj. Poštnina in avansna posebej. Zamena dovoljena. Vsotni zavoj le po povzetju. B. Gottfried, Izvoz čevljev, Dunaj IV., Wiedner-Gürtel 50, oddel. 22.

Delačni zastopniki

ki se pečajo z razpečevanjem gospodarskih strojev, centrifug, krrnil, gaojil, ki imajo obsežno znanost, se sprejmo pri tvrdki HUGON POLAK, kemična tovarna, Kral. Vinogradi, Jungmannova tr. 33. 3068 (3)

Universalni mlin za dišave

(Zakonito zastavovan.)

Moj Universalni ročni mlin je izborn za mletje maka, dišav, sladkorja, kava, osvca, riša, orehev itd.

Ta mali mlin se je tokom vojske isborno obnena in se lahko porablja za vsako vrsto mlevskega izdelka. Teža okoli 1 kg.

Cena K 24—.

Universalni mlin za meso K 60—.

Mlin za drobnejše kosti K 320—.

Pošilja se s Dunaja proti predplačilu zneska po generalnem zastopstvu

Maks Böhmel Dunaj

IV. Margaretenstr. 27 odd. P. 27.

Prospekt zastoj.

200.000 K

znata glavni dobitnik novih avstrijskih

Srečk Pedečega Križa

od 1. novembra t. l.

Vsako leto 4 žrebanja. Izborn igralni načrt. Vsaka srečka mora do 1956 biti dvignjena.

Cena 40 K

Po vpsolstvu tega zneska in 90 vmarjev za priporočeno pošiljanje in davek dobí avročniak takoj izvorno srečko.

Cena proti zmernim mesečnim plačilom:

3 kosi proti 36 meseč. obrokom à K 5'30
5 kosov proti 36 meseč. obrokom à » 8'80
10 kosov proti 36 meseč. obrokom à » 17'60
15 kosov proti 36 meseč. obrokom à » 26'20

Kupci proti mesečnim obrokom dobó po vplačilu prvega mesečnega obroka zakonito dobavno pismo s pravico takojšnjega igraanja. Poštne položnice in izkazi žrebanj so vedno na razpolago.

Naročniki z bojišča naj naminajo svoj domači naslov, ker se vrednostne pošiljave ne smejo pošiljati na vojne pošte.

Konto avstrijske poštne hranilnice: 146.965
Konto ogrske poštne hranilnice: 35.000
Konto bosenske poštne hranilnice: 7.919

Banka

Josef Kugel & Co.

poslovalnica c. kr. razredne loterije
DUNAJ VI., Mariahilferstraße 105.

telesu in se pri tem sklicuje na pravila. Jaz pa bi mu zopet rad izkazal vso skrb in negojanje, ki ga je potreben bolnik, in se tudi opiram na naša pravila. Kdo ima prav, kdo ima večje zasluženje?»

Albert je stal po koncu poleg opata in je držal roke v rokavih svoje halje. Mirno je gledal na priorja kakor je Gospod zrl na farizeja, ki mu je pokazal denar, da bi ga izkušal:

»Ako naš gospod opat noče pred svojo smrtjo mehkužiti svojega mesa, ker mu je v mislih minljivost tega sveta in mesa, ima prav, ravna po pravilih. Ako mu pa vi skrbno strežete, kakor je dolžnost, da duhovni sinovi strežijo duhovnemu očetu, ravnate po pravilih. Tisti, ki ima čistejši namen, ima večje zasluženje pred Bogom.«

»Dobro je povedal,« je veselo mrmral opat. »Ne mehkužiti teles. Tako so vzgojili nas stare... O kako dobro mi dé, da je še med vami mladimi vsaj eden, ki še misli in čuti, kakor mi stari... Ne mehkužiti teles!«

Njegova glava je omahnila nazaj. Srepa so zrle njegove ugašajoče oči skozi okno na večerno pokrajino, po kateri se je vila temnoblesteča se Aniza in so se po njej podili sneženi viharji.

»Da, da, ko sem bil jaz mlad, nismo imeli perdic, ne peči po celicah... Mi novici smo dobili vino samo ob največjih praznikih. Kdor je takrat vstopil v garstenski samostan, je vztrajal... Jaz sem peti vstopil — kakor v polsnu nadaljuje bolnik. — »Dva novica sta takrat uskočila. Ko sem bil že jaz opat, je zopet eden uskočil in nam je povsodi delal sramoto — Romulus Kern. In tega — tega — je hropel bolnik, je sedaj sprejel Hendel, štajerski sodnik, nam v zasmeh in sramoto, — o, povem mu v obraz, naj le pride.«

»Oče,« proseče reče prior Karel, »kaj nas to briga. Zakaj si krajsate življenje, naj se Kern potepa, kjer se hoče. Bog ali hudič ga najde povsodi.«

»Hudič naj ga dobi in jaz naj se ne brigam zanj?« počasi vprašuje opat ter zre na priorja s široko odprtimi očmi. »Kern je bil življivec in tuhtavec, pa ljubil je Boga in naš red, preden je podlegel izkušnjam. V tiski in nadlogi bi zopet našel in rešil svojo dušo, v blagostanju pa ostane v hudičevih krempljih. Zato ga je Hendel sprejel po hudičevem navdihu. Toda rečem: Kern mora iz Štajra in danes dosežem, da mu Hendel pokaže vrata.«

»Mora!« Bolnik je s svojo suho roko udaril po kolenu. »Ne umrjem preje. Mora!«

»Gospod, ne vznemirjajte se tako,« je neprestano prosil Karel, ki je tiho zašepetal Albertu v uho: »Ne bili bi smeli poslati njegovega pisma. Če pride Hendel, bo hudo... nesreča.«

Opat nemirno vprašuje, koliko je ura, in toži dalje: »Večkrat sem videl Kerna, kako je sam klečal pred Zakramentom, tudi sem slišal, kako se je bical o polnoči. O, še ga je mogoče rešiti. Iz Štajra mora ven — v revščino, tam ga bo našel Bog.«

»Ni še izgubil sramu,« globoko reče Albert, »zato upam, da se bo še rešil.«

»Kako veš to?« hropeče vprašuje bolnik. »Videl sem ga na cesti. Kakor hitro me je zagledal, se je skrival za neka vrata.«

Votlo pribirni v bolniško sobo peketanje konjskih kopit. Na samostanski porti je zapel zvonec.

»Gospod hiti nam pomagat,« šepče prior, ki se je prekrizal, potegnil kapuco na glavo ter hitro odšel. Na hodniku so tekali sem ter tje novici, ki so mu klicali: »Štajerski sodnik Hendel je prišel, z njim je mestni lajtnant, njegov sin.«

V bolniški sobi sedi sedaj na svojem naslonjaču neupogljivi mož. Zadnjikrat so se zapeči pod haljo od bolečin razoran udje bolnega opata. Bolnik je krepko pahnol od sebe fratra, ki mu je s prepreden obrazom ponujal kozarec vina. Albert je molče stopal po sobi gori in doli ter je molil. Potem je pokrtil svetinje, da jih ne vidi krivoverec. Bolnik reče Albertu: »Moj sin, ostani pri meni! Če boš videl, da me zapušča moč, govori namesto mene. Danes bova prisilila satana.«

Na hodniku odmevajo koraki, ženketeta orožje in se sliši glasno govorjenje.

»To je Hendel,« reče opat z votlim, jeznim glasom, »in drugi glas, to je mlad človek, to je glas Hendelovega sina. To ni zakonski sin, ne, nezakonski je! Tista, ki je takrat prišla z njim, ni bila njegova žena. Poročil se je z njo po kalvinskem obredu in kalvinski obred je pri nas protipostaven in ne velja nič... Tudi pokopal jo je po kalvinsko. Vse to vem...!«

V postranski sobi je šepetal prior: »Slabo, zelo slabo,« s pokornim, tožčim glasom. Potem se sliši Hendel, ki pravi s krepkim glasom, da upa, da so menda vendar poklicali zdravnike ter naročili potrebnih zdravil. Ničesar naj ne zamude. Sedaj se odpro vrata bolnikove sobe. Dve ponosni moški postavi se prikažeta na pragu. Starejši ima črno obleko mestnih svetovalcev, čez katero se ogrinja težak kožuh. Drugi mlajši nosi modro sukno štajerskega mestnega vojaštva. Za obema ponižno stopa prior. Hendel je stopil čez prag ter je urno s svojimi očmi premeril sobo, da bi videl bolnika. Pa glej čudo! Misli je, da ga bo zagledal na postelji, zlomljenega... v objemu smrti. — Pa tu sedi na naslonjaču, čepav smrt nad njim razprostira svoja krila. Poleg njega pa zagleda drugega moža, ki stoji tu, kakor čuvaj pri vratih raja... To je mož, ki bo njemu, vsemogočnemu možu, kmalu edini kljuboval v celem Štajru...!

»Gospod opat, želeli ste, da pridem sem s pričo zaradi neke zadeve. Tukaj sem, tukaj je priča moj sin. Kaj želite?«

Hendel je gospod, ti pa so vsi ubogi in niso nič v primeri z njim. Kraljevsko milost jim skazuje, da prihaja. Tako si misli Hendel, čeprav tega ne pokaže na zunaj. Tiho govori, kakor se spodobi v bolniški sobi. Tudi so obzirni njegovi koraki, s katerimi se bliža bolniku.

Njegov sin pa stopi v sobo možko, glasno in vojaško. Hotel je pokazati staremu menihu svojo imenitnost. Toda ni pomislil, da že smrt iz njega gleda.

Čudno se mu zdi vse, kar vidi v sobi. Opre se na svoj jekleni meč in se s svojimi temnimi očmi radovedno ozira na starega bolnika. Ta je res pri koncu je kakor smrt... Stanuje kakor kmet. Sicer stanujejo debeli farji v sijaju — ta pa je tako reven. Kako je to?

Bolni opat se je oprjel za ročaje naslonjača, s težavo je šel po sapo in je počasi, pa razločno spregovoril:

»Gospod Hendel, prišli ste pri tako slabem vremenu, hvala vam.«

Hendel je odgovoril:

»Nič zato. Za kaj gre?«

Opat pritisne pest na srce in izpregovori z glasom, da se je strahu stresel prior, ki je stal za naslonjačem:

»Gre za pohujšanje, gospod Hendel. Neki mož, ki je naredil sramoto meni in mojemu samostanu in je za nekaj let izgubil, je sedaj zopet prišel v Štajer — Romulus Kern mu je ime. Pri vaših pridigarjih je našel zavetje, in sicer — kakor pravijo — na vaše povelje. Je-li to res?«

Hendel je ledenomrzlo, mirno odgovoril: »Res je. To je moja stvar, ki samo mene briga. O tem nobene besede več!«

Opat je zbudil pri srcu, da je glasno zastokal. Počakal je, da mine bolečina, potem pa je govoril s krepkim, zapovedujočim glasom in je prekinil le, kadar se je vrnila bolečina:

»O tem je še mnogo govoriti, moj gospod štajerski sodnik. — S tem, da spreimate odpadnika, ne izivate samo mene, ki sem bij njegov predstojnik, marveč ves naš red, sramotite našo sveto redovno obleko in premlajate božje in človeške postave. Danes vprašam štajerskega sodnika, hoče li storiti, kar je bilo že davno njegova dolžnost — hoče li spoditi iz Štajra tega uskoka, tega nesramnega, verolomnega odpadnika, in sicer takoj in za vselej?«

Pri besedi »odpadnik« se je mladi Hendel prevzetno zasmeljal. Njegov oče se je okrenil in ga pogledal. Albert je nejevoljno zaklical: »Zakaj se smeiete?« Mladi Hendel je prešerno odgovoril: »Res je odpadnik. Ško-

da, da še vedno gleda menih iz njega.« Albert ga je zavrnil: »Res, prav tako, kakor se vidi na hudobnih angelih, da so bili nekdanj nebeški duhovi; zato so tem ostudnejši.« Mladi lajtnant je prorogljivo zategnil ustnice. »Ha, to je nedeljski pridigar! Tako nam napravi pridigo!«

Štari Hendel je med tem rekel opatu: »Poznam dobro svojo dolžnost. Kje na božjem svetu je postava, ki prepoveduje jemati pod streho bivše menihe?«

Opat je odgovoril z močnim glasom, da je skoraj preglasil plamene, ki so v peči prasketali in tulili, kakor mrtvaške trobente:

»Tako! Hendel vprašuje po postavi? Ne obstoji li postava, da naj se vrže v ječo oni, ki je prelomil prisego, naj izgubi svoje prste? Toda ne sklicujem se na to postavilo! Zahtevam le, da ne onečašujete Štajra s tem, da odpadnika jemljete pod streho. Božja in človeška postava vam to prepovedujeta. Li tega ne veste vi, ki ste se na dan volitve široko ustili, da boste ravnali pravično kakor sam Gospod Bog? Prazna pena so bile vaše lepe besede.«

»Zdi se mi, da gospod ne ve, s kom govorim!« Kakor strele se bliskajo oči mlademu Hendelu, ki je prijel z roko za meč in je stopil tik k svojemu očetu. Od jeze zarde lica mladeniču, ki mu je komaj prvi puh osul brado: »Čujte, gospod, kaj nas brigajo vaše prisoge in vaši verolomci? Toda zapomnite si gospod, s komur govorite, je štajerski sodnik!«

»Ne tako, gospod je bolan,« ga zavračuje sodnik Hendel, »zdi se, da tega ne veš.«

»Postave, gospod opat,« mirno pravi opatu, »poznam boljše, kakor vi. Poznam pa tudi eno, ki ne izhaja od cesarja Karla, marveč od Krista samega, po katerem se imenuje naša in vaša vera: Karkoli storite kateremu izmed mojih najmanjših bratov, menih storite.«

(Dalje.)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej Inserat!

To in ono.

Šota. Sedaj ko ni kuriva, se marsikdo na šoto spomni, ki jo poznajo posebno ljubljanski okoličani. Izračunili so to-le: Če hoče šota toliko izdati, kakor črni premog, mora biti trikrat težja, obseže pa štirikratni prostor premoga.

Karat. Vsak ve, da dragih kamnov ne moremo tehtati po gramih, za nje moramo imeti kako manjše merilo. Za tehtanje zlata in dragih kamnov so uporabljali v Afriki in Indiji posušena rožičeva zrna. Arabsko se to pravi kirat, iz tega je nastala beseda karat. Ker pa vsa zrna niso enako težka, so že dolgo časa mislili na enotno mero. In res so se ravno pred vojsko združili na metrski karat, ki je sedaj povsod vpeljan. Tehta pa eno petino grama, to je 200 miligramov. Razdelimo ga na štiri grane, en gran je torej 50 miligramov ali dvajsetina grama. Imajo pa še drugo razdelitev karata na 64 delov.

»Krivi car« se je pojavil v Rusiji in dela boljševekom velike težave. V spremstvu ruskih duhovnikov oznanja sveto vojsko za zopetno uvedbo carstva. Boljševiki so razpisali na njegovo glavo 100.000 rubljev.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 16. okt.: 82, 41, 57, 50, 27.
Linc, 12. okt.: 4, 65, 70, 76, 33.
Dunaj, 19. okt.: 66, 73, 19, 59, 5.

Pojasnilo o izplačevanju vojnih doklad živinorejcem.

»Deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani« pojasnjuje na razne prošnje in pritožbe glede izplačevanja vojne doklade, t. j. 1 K za vsak kilogram žive teže oddane živine, da plačujemo vojno doklado le tistim posestnikom, ki so oddali živino bodisi za civilno bodisi za vojaško dobavo prostovoljno, t. j. na prvi poziv zaupnika. Pod nobenim pogojem pa »Deželno mesto« ne more izplačati vojne doklade onemu posestniku, ki bi se ne odzval na prvi poziv zaupnika. Vsak posestnik mora tedaj svojo živino, ki mu jo je določil zaupnik za dobavo, brezpogojno gnati določenega dne na dobavno mesto, če jo tudi potrebuje. Š tem, da prižene posestnik od zaupnika določeno žival na dobavno mesto, še ni rečeno, da se mu bo žival tudi resnično odvzela. Prevzemna komisija namreč ima pravico, da sme na dobavo prignano živino oproščiti od dajatve, ako posestnik dokaže, da bi bil gospodarsko in gmetno zelo prizadet, ako se mu živina odvzame. Kdor se tedaj ne odzove zaupniku na prvi poziv, mu nikakva prošnja in pritožba več ne pomaga, da bi se mu naknadno izplačala vojna doklada. Vojno doklado namreč ni smatrati kot plačilo, temveč v smislu odredbe poljedelskega, finančnega in vojnega ministrstva samo kot nagrado onim posestnikom, ki živino priženejo prostovoljno, t. j. na prvi poziv zaupnika.

+ Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, nenadomestljiva soproga, oziroma mamica, hčerka, gospa

Antonija Gregorin roj. Colnar

po kratki mučni boleznj danes, dne 16. oktobra, ob 11. dopoldne, prevljena s tolažili sv. vere, v 32. letu starosti bogu vdano preminula.

Truplo nepozabne rajnice ponese v ponoso v petek, dne 18. oktobra, ob 7. uri zjutraj k večnemu počitku na župno pokopališče v Menges.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Blago pokojnico priporočamo v molitve in blag spomin.

V Trzinu, dne 16. oktobra 1918.

Jožef Gregorin, soprog.
Frantlika Colnar, mati.
Jožef, Franc, Marija, Ivan, Ana, Anton, otroci.

Novo 4039

črno brinje

se dobi pri
I. Knez-u v Ljubljani,
Marije Terezije cesta št. 3.

Išče se mlinar

pošten, zanesljiv, neoženjen, za manjši mlin proti dobri plači. Ponudbe na naslov Domoljuba pod »Mlinar« št. 4016.

Cudovito šilo le K 5.—

šiva tako naglo prešivne vohde kot šivalni stroj. — Največa iznajdba, s katero mora vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, konjako orumo, vreče, platno in vsako drugo močno blago. Neobhodno potrebno za vsakogar. Jamstvo za porabnost. Cena kompl. šila s sukanecem, 4 raznim šivankami in porabnim navodilom K 5.—, 3 kosi K 14/50. Pošilja po povzetju.

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Wiegasse 13-404.

Vedrice za vodo
pocinkane, z ročnim izl. ce. — Cene (brez poštnine):
28 cm premera K 28.—
30 " " " " K 30.—
32 " " " " K 32.—
z močnim podstavkom K 1 več za komnd.
Pošilja se po povzetju. — Razprodajalec popust.
E. PLANER, Dunaj IV, Rechte Wienzele 1/10.

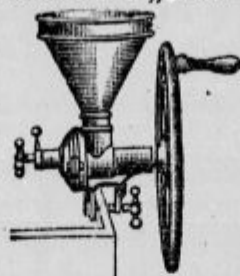
Pristno TOALETNO MILO
fino dišeče komad 100 gr
3 kosi K 18.—, 6 kos. K 34.—,
12 kos. K 65.—
Pristno PRAVNO MILO
za kg kron 25.—
Pošilja proti predplačilu
M. Jünker, izvozna trdnja
Zagreb 1, Petrinjska 3. — Hrvatsko.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dobajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 5.—; tinktura za stenice »Prevasil« K 3.50; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesom 2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri psech K 1.50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa
M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Ročni mlini „model E. G.“ (sistem Texas)

S patentovanim »model E. G.« (sistem TEXAS) mlinom za NAGLO DROBLJENJE se more hitreje in lažje zmleti koruzo, pšenico, riž, ječmen, oves, mak itd., kakor z vsemi dosedanjimi drobilnimi mlini, ker imajo prav posebno močno konstrukcijo in veliko zamahno kolo. Je priznana najpopolnejši, najbolj trpežni in na Ogrbi najboljši sleveč ROČNI MLIN za žito v sedanosti. Mlevne plošče so iz najbolj trdega jeklenega litja in se lahko vnu vzamejo ob čiščenju ali zamenj. Priredbe se lahko za fino in debelo mletje. Zmeljejo 10—15 kg na uro. Teža 15 kg. Cena 180 K. Rezervne mlevske plošče par 14 K. Dobavljam tudi cenejše hitne mlince »model B«. Teža 12 kg z zamahnim kolesom po 120 K. Za zaboj in pošto se računa K 14/50. Naplačilo naj se pošlje. Razprodajalec popust. Paul pl. Szontagh, tovarna za bakreno blago in orodje. BUDAPEŠT IX. Ul. 151 ut. 19 R. — Tel. Jozsef 99—44. Ustanovljeno 1835.

skem najbolj sleveč ROČNI MLIN za žito v sedanosti. Mlevne plošče so iz najbolj trdega jeklenega litja in se lahko vnu vzamejo ob čiščenju ali zamenj. Priredbe se lahko za fino in debelo mletje. Zmeljejo 10—15 kg na uro. Teža 15 kg. Cena 180 K. Rezervne mlevske plošče par 14 K. Dobavljam tudi cenejše hitne mlince »model B«. Teža 12 kg z zamahnim kolesom po 120 K. Za zaboj in pošto se računa K 14/50. Naplačilo naj se pošlje. Razprodajalec popust. Paul pl. Szontagh, tovarna za bakreno blago in orodje. BUDAPEŠT IX. Ul. 151 ut. 19 R. — Tel. Jozsef 99—44. Ustanovljeno 1835.

Usnjati čevlji za štrapač
Iz močnega, izbornega govejega usnja, gornji del sestavljen iz več delov, leseni podplati s usnjenimi varovalni podplati, zelo trpežni. volik. at. 36-29 30-34 35-38 39-46
Cena K 81 90 35 55 39 60 43 56

Visoki damski čevlji
iz bombaševino, z usnjenim obšivom in usnjenimi podplati. Cena 220 K. — Ako ne ugaja denar nazaj. Poštnina in zavojina posebej. Zamena dovoljena. Vzorčni zavoj le po povzetju. B. Gottfried, izvoz čevljev, Dunaj IV., Wiedner-Gürtel 30, oddel. 22.

Delaoni zastopniki

ki se pečajo z razpečevanjem gospodarskih strojev, centrifug, krmil, gnojil, ki imajo obsežno znanost, se sprejmo pri trvdki HUGON POLAK, kemična tovarna, Kral. Vinograd, Jungmannova tr. 33. 3968 (2)

Universalni mlin za dišave

(Zakonite savarovan.)

Moj Universal-ročni mlin je izboren za mletje maha, dišave, sladkorja, kava, ovesn. riša, orehov itd.

Ta mali mlin se je tekom vojake izborno obnesel in se lahko porablja za vsako vrsto mlevskega izdelka. Teža okoli 1 kg.

Cena K 24.—
Universal-mlin za meso K 60.—
Mlin za drobljenje kosti K 380.—

Pošilja se s Dunaja proti predplačilu zneska po generalnem zastopstvu

Maks Böhnel Dunaj
IV. Margaretenstr. 37 odd. P. 37.

Prospekt zastoj.

200.000 K

znala glavni dobiček novih avstrijskih

Srečk rdečega križa

od 1. novembra t. l.

Vsako leto 4 žrebanja. Izboren igralni načrt. Vsaka srečka mora do 1956 biti dvignjena.

Cena 49 K

Po vposlatvi tega zneska in 80 vinarjev za priporočeno pošiljatev in davek dobi naročnik takoj izvirno srečko.

Cena proti zmernim mesečnim plačilom:

3 kosi proti 36 meseč. obrokom à K 5'30
5 kosov proti 36 meseč. obrokom à » 8'80
10 kosov proti 36 meseč. obrokom à » 17'60
15 kosov proti 36 meseč. obrokom à » 26'20

Kupci proti mesečnim obrokom dobé po vplačilu prvega mesečnega obroka zakonito dobavno pismo s pravico takojšnjega igranja. Poštne položnice in izkazi žrebanj so vedno na razpolago.

Naročniki z bojišča naj naznanijo svoj domači naslov, ker se vrednostne pošiljave ne smejo pošiljati na vojne pošte.

Konto avstrijske poštne hranilnice: 146.965
Konto ogrske poštne hranilnice: 35.000
Konto bosanske poštne hranilnice: 7.919

Banka

Josef Kugel & Co.

poslovalnica c. kr. razredne loterije
DUNAJ VI., Mariahilferstraße 105.

Zastonj

dobi vsak na željo moj
vesnik o zlatini, srebrni
in godalih. Violine
po K 40,- 45,-, 55,- in
višje. Dobre harmonike
K 45,-, 60,-, 80,- dvo-
vrstne dunajske harmo-
nike K 120, 140, trivrstne
K 300, 400 in višje. Za-
mena dovoljena ali de-
nar nazaj. Pošljite po
povzetju ali predplačilo
razpošili. Jan Konrad,
Brix 1991, c. la kr. dvo-
rni založnik, Češko.

GARJE

lišaje, hraste, srbečico
in druge kožne bolezni
odstrani naglo in si-
gurno Paratol-domače
mazilo. Ne maže, je po-
polno brez duha, torej
se more rabiti tudi čez
dan. Velik lonček K 5.—
dvojno - velik lonček
K 9.— Dalje Paratol-
posipalni prašek, ki va-
ruje najbolj občutljivo
kožo. 1 škatlja K 3.—

Oboje se dobiva po povzetju
ali predplačilo pri tvrdki

Paratol-Werke,
lekar ULMER

Budapest VII-10. Rózsa ut 21.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za
krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro
prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
meša 2 krat na teden krmi, ena pest polna
„Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redlini prašek.
„Mastin“ Paket velja 3 K, 5 paketov 15 K poš-
tine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece
za enega vola, kravo ali prašiča, da se zredi.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami
na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in
Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

SODE

od vina, žganja in vsake druge vrste
kupiže po najvišjih cenah

Ivan Jelačin :
LJUBLJANA, Emonska cesta štev. 2.

Krema za britje najboljša ka-
va brez vode. 1 porcelanasti
lonček 7 K 50 vin.

Milo za britje pristno, najbolj-
še vrste, 3 kosi
9 K, 1 kg 34 K. — Pošlja se
proti naprejšiljati denarja
M. Jünker, eksportna trgovina,
Zagreb 1, Petrinjska 3/III, Hrv.

Ženske lase

rezane in mešane ku-
puje v vsaki množini
po najvišji ceni
Matija Podkrajšek
brivec, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 32.

Vsakovrstna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke

kupiže trgovina s semeni

— „PETER LASSNIKA NASL.“ —

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Popolno belo platno

morete dobiti z uporabo našega izbornega luča
PRAŠEK ZA PLATNO. Velik prihranek in malo
truda pri pranju. 1 zavoj 150 gramov K 1.—, 250
gramov K 1-50, 450 gramov K 2-50.

Najmanj se more naročiti 10 zavojev!

Pri naročilu 5 kg popusti! Razpošila se po pov-
zetju. Prodajalci dobe popust.

Zavod za izvoz M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska
3/III. Telefon 23-27.

Polhove kože, krtove kože, hrčkove kože

kupi po najvišjih cenah
trgovina s kožami in krznom

D. Köllner LEIPZIG, Brühl 47.

Pošiljajte se prosijo po pošti v zavojih po 5 kg,
odpadli znesek se odpošlje takoj po prejemu.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
zakonito zajamčeno „Skaboform“ ma-
zilo“. Popolnoma brez duha, ne maže.
Poskusni lonček K 4.— veliki K 6.—
porcija za rodbino K 15.—. Zaloga za
Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem
jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520

Posiže na varstveno znamko „Skaboform“!

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne nezagodne in
jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in
smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otro-
ških dot. rentna in ljudska nezgodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastonj
in poštnine prosto. Sposobni zastopniki se spreje-
majo pod najugodnejšimi pogoji. 1897

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkviyo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik dop. od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje
vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vi-
narjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih
vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči
račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortiza-
cijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih
papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar
na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo
koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Največja izbera ur, zlatnine, srebrnine

svetovnoznana
razpošiljalnica

H. SUTTNER

935

samo v Ljubljani št. 1

